

Székelv Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi újság

Működési árak:

egyes évre 180 L., félévre 90 L., negyedévre 45 L.

Egyes szám ára 4 L.

Felolós szerkesztő

TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.

Telefonszám: 34.

Megjelenik minden vasárnap.

Az utóbbi hét

feltűnőbb belső politikai esemény nélkül való mozdulatlanságán túl egy nemzetközi, külső politikai — bár ide befelé is ható — egyezmény viharta magára figyelmünket különösebben. Ez Románia kormányának a jugoszláv kormánnyal való egyezménye az egymás területén kisebbségként élő fajtestvéreik kölcsönös kulturális védelme tárgyában. Ez a pár hónappal ezelőtt kötött egyezmény most került nyilvánosságra és abban a román kormánynak egyebek közt — mindjárt az elején — olyan kikötése van, hogy a jugoszláv Bánság területén működő román kisebbségi népiskolák tanítóinak román a nyelvűeknek, s a tanulók többségével egyforma vallásuaknak kell lenniük. Azt pedig, hogy ott ezek a román kisebbségi iskolák valóban működjenek, s hivatásukat megfelelően is töltsék be, a szerződés egyéb pontjai részletesen, aprólékos gondal biztosítják és határozzák meg.

Mindezeknek a biztosítékoknak, körülírásoknak rövidre fogott lényege a már említett ponton kívül, hogy a jugoszláviai román kisebbségi iskolák tanítói személyzetét a jugoszláv kormány tartozik fizetni, az ottaniak elégtelensége esetén tanítókat Romániából kell szerződtetni, továbbá, hogy e megállapodások végrehajtását egy bizottság őrzi ellen, mely Jugoszlávia román nemzetiségű állampolgáraiból alakítandó.

Csak mindenben helyeselni, dicsérni lehet ezeket a, természetesen: kölcsönösség alapján létrejött, megállapodásokat, amelyek minden tekintetben emberségesek, igazságosak, megfelelnek a mai korszellem követelményeinek!

Ez a most nyilvánosságra ju-

tott egyezmény a gyakorlatban gyökeres megváltoztatását jelenti ennek a tagadó álláspontnak. Igaz, hogy ez a megváltoztatott álláspont egyelőre csak a kormány, a Romániában uralkodó faj saját — idegenben élő — fajtestvérei ügyében nyilvánult meg! Azonban a jég már meg lévén törve, — az egyik ponton (különben: nagyon helyesen) mutatkozott felfogásváltozásnak minden vonalon való gyakorlati érvényesítése sokáig rem késlekedhetik. Ez ugyyszólva: természeteti törvény, — mint hogy tél vége felé, a megrepedezett, a szélein szabaddá lett jégnek is egészen mennie kell!

Eppen ezért, mi Romániában élő kisebbségek is erősen remélhetjük, hogy amit a kormány nemrég odakünn román fajtestvérei javára az egyik kezével csinált, azt nem sok időn belül a másik kezével itt-hon a mi javunkra is meg fogja cselekedni!

Házi iparunk veszedelme.

Nem is oly régen a székelység házi iparának fejlesztése, a hatóságok programjának egyik első pontja volt. A kulturális cél mellett, ott lebegett a hatóságok szeme előtt: a nép anyagi helyzetének javítása. A kormány-kirendeltségek, a hatóságok segédlete mellett, ingyen, vagy jutányos áráért még gépekkel is ellátták a házi iparral foglalkozókat, s a tökéletesítés érdekében téli tanfolyamokat tartottak szakemberekkel. Így a házi ipar fejlődött, virágzásnak indult.

Mit látunk ma? Védelemről álmodni sem merünk, oly elérhetlenné látszik De ha védelmet nem várhatunk, igen is elvárhatjuk, hogy a már öt idők óta fokozatosan fejlődő s az előző regim idejében oly sok áldozattal tökéletesebbé tett házi iparunkat élni hagyják.

Ezt kívánja az ország kulturális tekintélye kifelé, s ezt kívánja befelé a helyes gazdasági politika, mely nem szabad, hogy kicsavarja egy népnek — pláne, egy inéges népnek — kezéből azt a kenyeret, melyet silány termőföldje hozadékát pótlándó, vas szorgalmával, téli időben házi ipar utján te-

remt elő. Ezuttal csak vármegyénk legnyomorultabb anyagi viszonyok között élő, három községeről: Béta, Dobó, Vágas községekről szölok, melyekről közismert szállóige: „földjén nincsen áldás“.

Mi történt a mult évben e községekkel? Egy talbuzgó tisztviselő a szalma-fonó iparosokat rendes iparosoknak minősítette, s oly magas iparadóval sújtotta, hogy az emberek keresetükből azt elő teremteni nem tudván, elhatározták, hogy arról lemondanak. Igen ám, ha akarataknak érvényt tudtak volna szerezni, de nem tudtak, mert lemondásukat az adóhivatal bizonyos kisebb formaszágok miatt nem fogadta el, s így továbbra is kénytelenek a magas iparadót fizetni, ha kötik a kalapot, ha nem. De ezzel még nem telt be a pohár! Mután iparosoknak minősítettek titeket, nosza, fizessetek házaitek után ház adót is. S így a szalma-fonó házi iparosok, kik tulajdonképpen kis gazdák, s két szobás házuk adómentes kellett volna legyen — házuk után is jó magas adóval róvattak meg.

Hogy is néz ki ez az adóztatás? Egy gazda télen 2 hónapig foglalkozik a kalapfonással. Megfő 30 kalapot. Nyáron eladja darabonként 20 leuért, kap a téli munkájáért 600 leut. Ezért meg van róva 320 leu iparadóval, 180 leu házadóval, ez összesen 500 leut tesz ki. Az adóvallomás megírásáért kell, hogy fizessen 20 leut, odorheiu vámban 10 leut, összesen 530 leu. Itt még nincs számítva a ráfordított munka és fáradság, a vásárokra járás.

A 600 leuból levítve az 530 leut, marad, még mindig nem tiszta keresetképpen 70 leu. Az adóztatásnak e minden törvényes alapot nélkülözö kegyetlen volta nem lehet érdeke az államhatalomnak. Sőt meg vagyok győződve, hogy e megye illetékes felsőbb tényszerzői sem tudnak erről. Mert a pénzügyigazgató ur megértő lelkével, igazságtértevel, s törvénytisztetével nem férhet össze oly intézkedés, mely a népet betevő falatjától fosztja meg, s e mellett gyengíti a népben tisztviselői iránt a bizalmat, mely az ország konszolidálásának nagy munkájánál feltétlen szükséges.

Harom község répe várja a gyors segítséget s fogja áldani a segítő kezét. Dobó, 1928. jan. 25.

Szabady Tivadar

Elsülyedt hajó. Az egyik legnagyobb belga hajó: az „Eusabéth Lilla“ a Földközi tengeren, Marokkó közelében elsülyedt. A távirati jelentések részleteket nem közölnek, de alapos a feltevés, hogy a hajó több száz utasa elpusztult.

Elbocsátott rendőrök. Peticaş Petre és Bungurzan Bucur közrendőrökét részegség, a szolgálat elhanyagolása és a közönséggel való durva bánásmód miatt, Nazarea rendőrfőnök állásukból elbocsátotta. Az elbocsátás hatálya február 1-ével kezdődik, de a két rendőr már csütörtök óta civilben jár.

A székelvudvarhelyi róm. kath. főgimnázium.*

A Székelv Közélet mult (3) számában foglaltakra való hivatkozással felhívtak, hogy nyilatkozzam az itteni róm. kath. főgimnázium helyzetéről, illetve a jövő kilátásokról.

Helyzetéről nyilatkozhatom, ami ma is az, ami a tegnap volt, vagyis hogy élete még mindig kérdéses, kérdésessé vált már évekket ezelett függ a lét és pémlet között és így jövője bizonytalan. Ezt ma mindenki így tudja. Nincs fenntartási alapja s így nincs, amiből fenntartani. A mult évi október hóban tartott státusgyűlés tárgyalásán ez eléggé nyilvánvalóvá vált.

Az erdélyi róm. kath. státusnak volt (még ma is van) hét főgimnáziuma, amelyek mindeikének együttes fenntartóalapja az erdélyi róm. kath. tanulmányi alap. Tehát közös alap; nem úgy, mint a ref. intézeteknél, amelyek mindeikének küön saját fenntartó alapja van. Azonban a tanulmányi alap eddig sem volt elég a gimnáziumok fenntartására, csakis államssegéllyel voltak fenntarthatók. De az újabb állami elhelyezkedésével az államssegély megszűnt, a tanulmányi alap földbirtokai pedig az agrárreformban elvették, illetve kisajátították és így a gimnáziumok eddigi fenntartási forrásak annyira megapadtak, hogy kénytelenek voltak a tanulóktól magas fenntartási iskolai díjakat szedni, magát a lepadott fenntartó alapot pedig kölcsönökkel terhelni a kedvezőbb jövő reményében, amely jövő azonban nem következett be, a kölcsön pedig, illetve a tan. alap adóssága úgy felnövekedett, hogy attól lehet tartani, hogy magát az egész fenntartó alapot felemészti, elnyeli. Ez ma a helyzet.

Hogy veszély fenyegeti gimnáziumainkat, ezt évek óta mindenki tudta, tudhatta s folytak is megbeszélések, hogy hogyan lehetne a veszélyt elhárítani. Hiszen a vendiákok találkozásának, ugyyszólva: rendszerre is, azok postikus szépségei mellett főképpen az Alma Materek segítségét célozta és a kegyelet az anyaintézetek segítségére jelentékeny összegeket is hozott össze, de még sem, még csak megközelítőleg sem annyit, amennyi kell és elég ma egy főgimnáziumnak a fenntartására.

Merültek fel gondolatok, tervek a gimnáziumok számának redukálására, apasztására vonatkozólag, a helyi viszonyoknak szemelött tartásával más intézetté való átszervezésére vonatkozólag, ilyen irányban még ma is folyó megbeszélések, de mindenik intézethez eddigi minőségében a helyi érdekeltség annyira ragaszkodik, hogy nagy kedvetlenséggel fogadná a gimnáziumok bármely más intézetté való átszervezését is. Megszüntetéséről pedig még beszélni is elviselhetetlen ideges-

* E közlemény — mint előbbi számunkban már jeleztek — még a mult hét utóján beérkezett hozzánk.

séget idéz elő. Annak idején mindenik gimnáziumot a magasabb kulturára való törekvés mellett fontos helyi érdekek hozták létre, amik ma is megvannak és emiatt egyik vidék sem akar a saját gimnáziumától eltekinteni. És valljuk meg őszintén, hogy mivel egyszerre négy gimnáziumnak a megszüntetéséről van szó, ez népünkél, amely szégyensége miatt nem képes gyermekét távolabb intézetbe küldeni, ez a magasabb iskolázatásánál olyan visszaesést jelent, aminek káros következményei miatt méltán kell aggódnunk mindnyájunknak.

Igen, csak hogy ebből aztán önként következék, hogy az érdekelt közönség vállalja is a fenntartást. És ez arányosan elosztva nem is lenne még a mai mostoha gazdasági viszonyok között sem elviselhetetlen teher. Csak hogy ez csakis intézményesen történhetné; vagyis ha a fenntartási költségeket az egyes községek — mindenik község arányosan vállalná és a rá eső járulékot pontosan fizetné is.

Igaz, hogy most a miniszter a községeket a taksáktól eltiltotta, de ez nem is taksá lenne, hanem önkéntes adakozás közös kulturális célokra, amit az állam nem akadályozhat, főképpen, ha nem megy a községeknek megfelelő módon segítségükre.

Evégre, az önkéntes adakozás rendezése és rendszeresítése végett szükséges lenne helyi kiszállásokkal a községekkel közvetlen érintkezésbe lépni, amit legmegfelelőbbben a gimnáziumok mellé szervezett gondnokság tehetne, amit tervbe is vett, de még nem tett, pedig az nagyon sürgős. A gimnáziumi gondnokság a vendiákok szervezetét is magához véve.

Én megvallom őszintén és nyíltan, hogy csakis így látom a gimnáziumokat megmenthetőnek.

És csakis intézményes eljárásról lehet szó, ez biztosítja a fenntartást, nem az esetről esetre megnyilatkozó adományozás, ami az illetőnek kedvétől, tetszésétől függ; ma van, holnap esetleg nincs. Az ilyen adományok gyűjtések, valamint ünnepekből befolyó jövedelmek igen jól fognak az intézetben, annak felszerelésére, de nem levén bizonyosak, állandó fenntartási alapul nem szolgálhatnak.

Lehetnek, akik keseredettségekben hibát keresnek, hogy engedték az állapokat idáig jutni; de eltekintve attól, hogy a hibás megtalálása, ha lenne is ilyen, a dolgon már nem segítene, since amiért szemrehányásokkal magunknak kellemetlenségeket okozunk, mert hiszen aki az ügy körül csak valamennyire is tájékozott, az tudja, hogy a körülmények juttattak ide. Most már csakis arról lehet szó, hogy a közönség és pedig nem csupán csak a városi, hanem az egész megyei közönség nyilatkozzék, hogy szükségesnek tartja-e az intézet fenntartását és ha szükségesnek tartja, annak a fenntartását vállalnia kell; fenntartása pedig csakis az előadott módon lehet; különben csaknem bizonyosnak vehető, hogy a gimnázium jelen szervezetében ezzel a tanórával megszűnik.

Senkisem mondhatja, senki se mondja, hogy ha megszűnik, hát megszűnik. Nagyon szomorú lenne, ha népünkől a falusi iskolán felül senki sem kívánna tanulni, abból a népből, amely szégyensége folytán is rá van utalva, hogy a szülőktől várható, több gyermek között oszló, a megélhetésre elégtelen örökségen kívül keresen megélhetési elhelyezkedést, amely népből éppen a magasabb iskolázatás folytán került ki évszázadon át nem csak itthon a közéletet minden irányban előlátó tisztességes, becsületes, megbízható munkaerő, hanem messze országszerte,

sőt azonkívül is, akik diszei, büszkeségei lettek fajunknak, népünknek. Vajh ki lép ezeknek nyomdokaiba?!

Vegye ezt a közönség öreg papjától figyelmeztetésül és felhívásul is.

Pál István, plebános.

Eresszétek, hadd menjenek!

— Visszhang a „Ne vándoroljatok ki” című cikkre. —

Többek ohajtása, egyenes felhívása készítetett arra, hogy tapasztalataimból egyet-mást székely testvéreim okulására e helyen is elmondjak.

Folyó évi március 20 ikán két éve lesz, hogy a most Németországban iparművészeti tanulmányokat folytató Laszlo fiammal, másfél évi távollét után, — mit tagadjam — a hazáról feleségem által előzetesen küldött, a bankból magas kamatra felvett s azóta is folyton itthonról törlesztgetett utiköltség segítségével — Mexikó D. F. (Distrito Federal) fővárosából, tehát Közép Amerikából Székelyudvarhelyre viseza érkeztem. Mexikó közársaság szomszédos ugy Észak, mint Dél Amerikával. Tehát onnan az összes amerikai viszonyokat szemlélni lehetett. — Engem pedig természetesen minden érdekelt.

Beszélgettem ugy az Egyesült Államokból, mint Braziliából és Argentínából, sőt Kanadából oda jött magyarokkal, kik egész őszintén, minden érdek nélkül nyilatkoztak — egymás között. Elmondták élményeiket, keserves tapasztalataikat, s mindannyian felsóhajtva, haza vágyódtak. Mindenik azonnal el is jönné, ha megvolna a szükséges utiköltsége...

És én nem is csudálkozom. Egy nyelvű emberek vagyunk, különösen mi — székelyek. Ha az ország határat elhagyják, akik legalább németül nem tudnak, olyanok lesznek, mint a némák. Sem ők nem értenek másokat, sem őket azok meg nem érthetik. — Ennek pedig óriási, leirhatatlan hátrányai vannak...

Még Kanadában és az Egyesült Államokban angolul, Közép Amerikában spanyolul és Dél Amerikában portugál nyelven kell beszélni. — Itt aztán nem egy eset fordult elő, hogy az illető 5 más nyelvet beszélt s azért, mert a spanyolt nem tudta, állásához nem juthatott...

Különben a bennszülöttek védelmére meg Mexikóban is olyan törvény van, hogy az összes üzemeknél csakis 10 százaléknyi, tehát minden 10 edik munkás lehet bevándorolt idegen, a többi 9 bennszülött kell legyen. Az európaiak barmit kezdenek, azt a tanulekony bennszülöttek rögtön utánnozzák és a megélhetésüket e téren is lehetlenné teszik...

Egész Amerikában egyedül az Egyesült Államok területén lehetne még fokozott munkaerővel, az itthoniak legalább két háromszorosával boldogulni. Azonban oda ma bejutni — a lehetlenséggel határos. De mondjuk, hogy valaki az átcsempészők valamilyen kockázatos módszerével az Egyesült Államok területére — törvénytelen uton — be is jut, az illetőnek abban sem lesz öröme. Nem, mert kellő igazolvány nélkül sehol senki nem alkalmazhat, munkát nem adhat, mivel ezt szigorúan ellenőrzik s arra 1—2000 dolláros büntetés van a törvényben előírva. Másfelől pedig ugyazok az embercsempészek — amellett, hogy az átcsempésztet drágán megfizettetik — másodszer is keresni akarnak a kívándorló bőrén s e célból a legelső alkalommal, esetleg azonnal átadják a határt éberem őrző detektíveknek. — Ezért aztán a csempészek mindegyike ember után, a hatóságtól 25 dollár Judas pénzt kapnak. Folytonos rettegetés, félelmek közt kell bujkálnia, mert

bárki bármikor feljelentheti és rögtön interálják, kényszermunkára szorítják s mikor az utiköltséget így ledolgoztatták, akkor hatóságilag hazatoloncoltatják...

Személyes ismeretségben voltam egy Einhorn Lipót nevű budapesti mérnökkel Mexikóban, aki több nyelvet beszélt. Valahogyan átszökött az Egyesült Államokba. Azután levelet írt a mexikói magyar egylet elnökének: Farkas Ignác színe mérnöknek, hogy szánja meg és küldjön neki 20 dollár segítséget, mert elfogták és olyan rabkosztot adtak, ami nem való embernek. Mentse meg az éhenhalástól. Ez csak egy a sok száz hasonló példa közül.

Székely testvéri szeretettel ajánlom tehát én is, hogy innen „Ne vándoroljatok ki!” Szövetkezzetek! Tegyétek össze azokat az utiköltségekre szánt 30—40 ezer leukat s használjátok itthon Ti és családotok, nem pedig a kívándorlói ügydökök és hajóstársaságok. Törekedjütek arra, hogy a hajók ne minket, hanem a mi produktumainkat szállítsák. — Legyünk urai, öntudatos munkásai e földnek, melyet őseink vére oly sokszor megszentelt. Szövetkezzetek bármint megélhetést nyújtó vállalatokra, együttes munkára! — A siker itt biztos, mert magunk körül még a fűszalat is ismerjük. Ne feledjük, hogy a bizonyos rossz is jobb a bizonytalan jónál...

Akik pedig az itthoni urfiakodó, dorbézoló, könnyelmű élet után lecsuszak s azt remélik, hogy másutt is józan, takarékos, előrelátó gazdálkodás, erősen fokozott munkálkodás nélkül folytathatják bűnös élményeiket, azokat eresszétek, hadd menjenek! — A háborgó, tajtékzó, toronymagasságig fodrozódó haragos tengeren, mikor a hullámok hatalmas erejétől recseg ropog a hajó óriás minden porcikája: ott megtanulnak az ilyenek is imádkozni!...

Ha pedig a lehetőségek hazájába — sok viszontagság, hányódás-vetődés után — beérkezett, majd akkor a saját keserves tapasztalataiból meglátja, hogy ott ő mily senki és semmi. Olyan lesz, mint a járni, beszélni akaró gyámoltalan gyermek. Elfogul a szíve. — Sirni szeretne. Megátkozza azt a percet is, amelyben tűzhelyének, otthonának elhagyására gondolt...

Ott levő honfitársai pedig, akik — hetek, hónapok óta munka nélkül, a hazai pénzcsekből teljesen kifogyva — lézengenek, éheznek vagy a legjobb esetben tisztán a mindennapi kenyérért dolgoznak: kezüket összecsupva, rémüldözve, bátorítás helyett azzal fogadják, hogy miért jött ide, ebbe a rettenetes helyzetbe!...

De hát az emberek olyanok, hogy a más kárán kevesen tanulnak. Haba írják az ott lévők az igazságokat. Nem hiszik. Maguk elé képzelnek egy egy szerencsésebb esetet, ami — ha jól körülnéznek — itthon is előfordul s azt hiszik, hogy majd ott ők lesznek a szerencsések. Ezt lassanként annyira magukba szuggérálják, hogy később, mintegy örület vesz rajuk erőt és a pokol fenekére is elmennek...

Akik e sorok olvasása, átgondolása, átértelése sem tud meggyőzni arról, hogy bárhol kecsegtető bizonytalan jónál is jobb itthon; aki nem igyekszik saját szülőföldjén önmagát segíteni, az nem

érdemi meg, hogy rajta mások segítsenek! Az olyanokat engedni kell, hadd menjenek — a biztos pusztulás felé. Hiszen a bolond embereknek itthon sem lehet hasznát venni...

Betegh Pál.

Munkában a szövő-tanfolyam.

F. hó 23-án, hétfőn kezdette meg működését a szövő tanfolyam melyet a hasábjainkon kezdeményezett eszme részleges megvalósításaképp-n Lőrinczy Bélané iradhatatlan agucása hozott életre. Felkeresődik lakásán, hogy a tanfolyam munkáját megtekintés, s egyes tudai valokról az érdeklődőket tájékoztassuk. Az utcai világos nagy szobában már áll a három osztóváta, amelyhez még több is fog kerülni, szerint, amint azt a helyzet kívánja. Egyelőre csak ennyi. Áll a vető és varja a fonalat, melyet a szorgos női kezek a csőrő kerekében már javában készítenek. Hangulat fog el, — hangulat, mely reg mult időkbe varázsol vissza, egy kis csiki faluba, hol boldogult anyán osztóvárája a rokolyát szötte — kék, kávészínű, piros, s még hány és hány színű fonálból; a fejlő szaga kellemes volt, kellemesebb akkor, mint ma a selyemé. Mert a fejtő meg a fonál az igazi — hazai...

Papp Margit okleveles tanító nő az oktatást az ügy fontosságának megfelelő buzgalommal vette kezébe. Tanító női oszlevele mellett Bulap tanító a szövő iparban is kiképzést nyerc. Érdeklődéseire a következő felvilágosítást kapom Lőrinczya urasszonytól.

— Az engedély iránti kérés az illetékes hatóságnál van. A tanfolyam célja a székely szöttek előállításának általános házi iparrá való fejlesztése és a nagyobb városokkal való magisztertetése. A tanfolyam egy évig tart, mely idő alatt a székely szöttek sokfeleséget minden a tanfolyamon résztvevőnek alkalmas lesz elsajátítani. A tanulási időben iskolai felvilágosítás alatt állanak a fiatalabb növendékek. Készítünk asztal és agy neműeket, s názi ruhákat. Jelenleg a három osztóváta közül egyiket már piros csikos konyharuha szövődik. A negyedik osztóváta most állítatom be s ha az érdeklődés élénkebb lesz, ugy gondom lesz rá, hogy a negy szövényeket több is kövesse. Ez esetben lakásomból még egy másik szobát is hajlandó vagyok berezdezni.

Beszélgetés közben figyelem a szorgosan folyó munkát is. Hatan vannak a tanfolyamon, s tudni kell, hogy minden osztóváta mellett két nő végez munkálatot — szó az egyik, csőről a másik, felváltva. Tovább érdeklődöm az értékesítés iránt, ha már kézzel holmi lesz itt földhalmozva.

— Nagyobb városokba s megyei göcponokra mintákat küldünk szét, azokból megrendeléseket veszünk fel, s ha akkora lesz a termelés, még ügydökö alkalmazásától sem riadunk viseza. Egyelőre, persze, a tanfolyam iránti érdeklődés fokeltése a főcél. Hogy az mentől szélesebb körben felkaroltassék, mert a náunk szóni ki tanult nők otthon már iparszerűleg is üzhetik a szövést; mi munkájukat beveszük és értékesítés céljából továbbítjuk. Az értékesíthetés annál inkább remélhető, mert mi itt a legkülönfélébb, más és más motívum szöttek készítésének megtanulását is lehetővé tesszük. Szükségestehat, hogy a már jól kezdődött tanfolyam mentől látogatottabb legyen, nehogy részvétlenség hiányában azt kénytelenek legyünk megszüntetni. Ezért is kerjük a sajtó támogatását s köszönjük az érdeklődést. Próbál részletekre s belső ügyekre nézve, itthon készítségel adok mindenkinek felvilágosítást.

A felvilágosításokat megköszönve távozom, azzal a gondolattal, hogy ime adva van a lehetőség egy új neyerkereső pályára, mely azoknak, hogy asszonyainkat és leányainkat nagyanyáink rokka melletti kellemes és meghitt munkálkodásának világába viszi vissza — fajtágnak javára még azt a hasznót is biztosítja, hogy székely leányaink itthon kereszhetik meg kenyérüket és nem kell kívándorlói idegenbe — az erkölcsi zűlésbe, a megsemmisülésbe.

Székely apák és anyák! — rokka mellé lányaitokat, viseza a szép szé-

kely szöttek roko'yához, mert az igé-
nyek növekedésével rendszerint az er-
kölcsei zűllés is párhuzamosan növe-
kedik! S K

Prefectusi tanácsülés.

— Milliós adóterhek és az erdőfűlel ti-
fuszjárvány a tanács előtt. —

F. hó 25 én reggel 8 órai kezdet-
tel, Andreias prefectus intézkedése
folytán, a vármegyeházán prefectusi
tanácsülés volt. A megvitatás alá ke-
rült ügyek közül különösebb érdeklő-
dést és vitát váltott ki a pénzügyi
adminisztrátornak az adóbehajtással
kapcsolatos jelentése, mely szerint a
betlenfalvi adóhivatali körletben a
mult évre kivetett 8 millió nyolcszáz-
ezer leu adóösszegből „csak“ 6 millió
kétszázezer folyt be, tehát 2 millió
600 ezer leu hátrálék áll fenn. Az
adminisztrátor ezt oly veszélyes jelen-
ségnek minősítette, amely a behajtás
körüli késedelmes jegyzőkkel szemben
retorzió alkalmazását teszi indokolttá
s az általa tervezett megtorlás az lesz,
hogy a késedelmes jegyzőknek nem
fogja kiadni fizetésüket.

Az adminisztrátor jelentésére Soó
Gáspár vármegyei áll. választmányi
tanács-tag válaszolt. Kifejtette, hogy a
tűmagas adókat és a leromlott gaz-
dasági helyzetet tekintve, a lakosság
elismerésre méltó igyekezettel tett ele-
get adózási kötelességének s rámutat-
ott arra, hogy az adminisztrátor is
megelégedéssel emlékezett meg más
adóhivatali körletekről, a milyen pld.
a bögyözi, a hol 4 millió 800 ezer leu
kivetett mult évi adóból 4 millió 200
ezer leu folyt be, tehát több, mint 87
százalék. A betlenfalvi körletnél mu-
tatkozó hátráléknak speciális okai van-
nak. Köztudomás szerint, a felvidéki
községek fő-jövedelmi forrása a Klein-
cég által uyujtott munkaalkalom és
fuvarozási lehetőség volt. Ez a jöve-
delmi forrás azonban a Klein cég üze-
mének bezűntetésével szintén meg-
szűnt. Az adókivetőbizottságok az 1927
évi adót az 1926 os alapon vetették
ki, — de dicstelenül letűnt Averescu-
kormány rendelete folytán háromszo-
rosan felemelve azt. Arra azonban nem
számítottak a bizottságok, hogy a
Klein cég üzembeszűntetésével elesett
a jövedelmi alap s a kereset nélkül
maradt lakosság nem hogy adót nem
tud fizetni, de a végző elszegényedés
és inség előtt áll, ami kivándorlába
kergeti őket. Az állattartásból sincs
jövedelem, mert a hibás kiviteli poli-
tika fo yomállyaképpen az állatnak sincs
se ára, se keresete. Mindezekre való
tekintettel azt javasolta Soó Gáspár,
hogy az 1927. évi adóhátrálékok be-
hajítását függesszék fel s ilyen értele-
ben tegyenek felterjesztést a miniszter-
hez. Ennek folytán elhatározták, hogy
a kérdést a prefectus és az adminis-
trátor tanulmányozzák, mint akik azt
vállalták is. Magunk részéről ehhez
csak annyi megjegyzésünk van, hogy
helyesnek találtuk volna egy bizott-
ság delegálását, amelybe az indítványt
tevő Soó tanácsos is beválasztandó lett
volna. Tres faciunt collegium!

A további megbeszélések során
szóba került az erdőfűlel tífusz-járvány
ügye is. Bizottság kiküldését hatá-
rozták el, a tényállásnak a helyszínén
való megállapítása végett, amelynek
Böhm dr. főorvos, Mezey Ödön dr., az
egészségügyi bizottság elnöke és Soó
Gáspár tanácsos tagjai Soó Gáspár
sürgős intézkedést javasolt az iránt,
hogy a lakosság gyorsan felvilágosít-
tassék a felelő, hogy a tífusz-járványt
az ivóvíz terjeszti. A mint tudjuk, a
fűlel lakosság a Kormos patakából látja
el magát ivóvízzel, ez pedig a patak

fejében do'gozó Jacobescu-féle erdő-
vállalat regáti munkásai által tífusz-
bacillusokkal van megfertőzve.

Megkönnyebbüléssel vesszük tudó-
másul a főorvos hivatalos jelentéséből,
hogy nem kiűtéses-tífuszról, hanem
csak hastífuszról lehet beszélni, azo-
ban az a körülmény, hogy több meg-
betegedés, sőt több haláleset is történt,
s a járvány már hosszú idő óta tart:
fokozott kötelességteljesítést követel
az illetékes hatósági orvostól és szeret-
nénk annak igazolását látni, hogy az
ivóvíz veszélyességére való figyelmeztetés
nem csak a prefectusi tanács ülésén
és nem egy laikus tanácsstag
szájából hangzott el — először. El-
végre a hastífuszról is — emberélet
ról van szó, a meghaltakat pedig a
hirlapi nyilatkozatok nem támaszt-
ják fel.

Ujabb gazdasági előadások.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági
Egyesület újban: Agyagfalva, Bögyöz
és Székelyszenterzsébet községekben
rendezett gazdasági előadásokat. Előbbi
két helyen: Sz. Szakáts Péter elnök,
Hlatsky Miklós alelnök és Varró Elek
titkár adtak elő aktuális gazdasági
kérdésekről. Szenterzsébeten pedig Sz.
Szakáts Zoltán és Varró Elek.

Az az érdeklődés, amely újban
a gazdasági előadások iránt egyes
községekben megnyilvánul, záloga an-
nak, hogy népünk érezve a mai áldatlan
gazdasági állapotok lehetetlen
voltát, a gazdátársadalom tömörítésé-
ért sóvárog, s ha a jelek nem csalnak,
rövid idő alatt oly tábor gyűl össze e
vármegyében a Gazdasági Egyület zászló-
ja alá, amely nagy és nemes tettekre
lesz elhivatott. Főleg a gazdakö-
rök felállítására és a temetkezési egy-
letek megteremtésének gondolata ra-
gadt meg a hallgatóság figyelmét. Az
előbbi az életet van hivatva könnyebbé
tenni, az utóbbi gondoskodás a bekö-
vetkezendő halálesetekre.

Azokban nem volt az előadások
között egy mozzanat, a mely ne azt
celozta volna, a miből ne az világlott
volna ki, hogy igenis a vezetőségben
megvan a legnemesebb szándék és a
legnagyobb jóakarát, hogy e megye
gazdánépét a gazdasági kultúra fej-
lesztésében előbbre vigyék s az élet
nehéz küzdelmében a megkönnyebbülés
lehetőségeit felkutassák. Csak a köz-
ségek gazdán van a sor, hogy oly jó-
akarattal karolják föl a közös ügyet,
a minő önzetlen gondolat vezérli a
vezető-éget.

Szenterzsébet községben különben
szokatlan és nagyon kellemes megle-
petés érte a kiküldötteket. A zsűfő-
sig megtelt népházban a székely ifjabb
házasmemberekből és legényekből alakult
dalkör Rether Janos tg. tanító vezetése
mellett oly gyönyörűen adott elő ne-
hány dalt, hogy ez az előadás egy-
nagy multal bíró egyletnek is dicso-
ségére vált volna.

**A bánási és erdélyi mun-
kások rokonság nyugdíjgyűlés-
ének** odoban 41 ik napjára
február 5 én, vasárnap d. u 3 órakor
a pénztárnyitás helyiségében evi re-
des közgyűlést tart, amelyre a tagokat
és az érdeklődő közönséget tisztelettel
meghívja az elnökség. — Targysorozat:
1. Elnöki megnyitó; evi jelentés az
egylet működéséről. 2. Pénztárnok je-
lentése. 3. Egyleti ügyek megbeszélése.
4. I dírványok.

**Eladó a sósréti dűlőben egy
564 négyszögűl
szántóföld. — Értekezni
lehet Szeles Miklóssal Str.
Prinul Nicolae 34 sz. alatt.**

HIREK.

Január 28.

A rodízás ártatlan áldozata.

Tragikus véget ért városunkban
szerdán este 10 órakor Iring Gyula
órás és ékszerész. A szerencsétlenül
járt derék, családost ember halálos bal-
esete általános megdöbbenést keltett, s
azt a következőkben ismertetjük:

Az idei tél bőséges havazásával
különösen kedvezett a városunkban
már régóta nagy népszerűségnek ör-
vendő rodli-sportnak. Ennek az egyéb-
ként egészséges téli sportnak komolyabb
követői a farcádi-ut alatti hegyoldalon
rögzített pályán bódoltak szenvedé-
lyűeknek. Azokban az iparos- és tanu-
ifjúság a város hegyek fekvő utcai
ban is gondatlanul, sőt — amint a
szomorú eset mutatja — gondatlanul
üzte az ártatlannak látszó sportot,
különösen a délutáni és esti órákban.

A lejtős Szent Imre és Király-
utcat is valószínű rodli-pályává ala-
kították át, ahol nap-nap után vigan
folyt a szánkózás.

Szerdán este az említett időben
történt, hogy Iring a Király-utcaban
levő lakásáról egy ilyen lejtős helyen
lefelé haladt, egy közeli cipésznél dolga
levén. Ugyanakkor tejes sebességgel
rohant fentebből lefelé a lejtőn egy
szánkó, melyen négy 13—15 év közötti
inaagyerek ültek. Ezek Iringet észrevet-
ték és állítólag kiabáltak is rá, amit
azonban ő, a háboru óta nebezhalásu
levén, nem hallott meg, viszont a szánkó
sem volt kellő időben megállítható. Így
előűttek. A szegény Iring esése olyan
szerencsétlenül történt, hogy a bal lába
eltört, de emellett a fején is rendkívül
súlyos ütődést szenvedett. Ez utóbbi-
nak a következménye volt, hogy bár
Orbán Domokos dr. ápolás alá vette s
mentését minden igyekezetével meg-
kísérelte, a szegény ember alig negyed-
óra múlva kiszüvedett. Mint a ké-
sőbbi, Böhm dr. várm. főorvos által
végzett, boncolás kiderítette, agyvér-
zés ölte meg.

A szórakozásuk által egy ember
élet pusztulását okozott inasgyerekeket
csakhamar elfogták, majd Cămpianu
dr. vezető ügyész interakedésére, miután
előbb szigorúan meafáddette, szabadlábra
helyezték őket. Természetesen, bíró-
eljárás indult ellenük (melynek követ-
kezménye az is, hogy a törvény értel-
meben, mint fiatalokruknak, nevű-
ket nem írhatjuk ki).

Ez a szomorú eset azonban telje-
sen alkalmosra teszi azt a kíván-
ságot, hogy a rendőrség ezután a leg-
erősebben törekedjen a hasonló ese-
tek megakadályozására, azzal, hogy vé-
get vet a hasonló utcai rodliázásoknak,
melyek az utcákat sikossá teszik, de
a járókelőket másképpen is veszélyez-
tesik. Az emberélet tulságosan nagy ár
ilyen megfordulatlan szórakozásokért.
Ez utat az egyes mestereket is arra,
hogy inasikat szigorúbb figyelmeztés-
ben részesítsék. Ami pedig a sportolás
érdekeit illeti, melyek természetesen,
szintén megvan a maga joguultsága,
ennek alkalmas kielégítéséről megtevő,
agilis sportegyletünknek kellene gon-
doskodnia olyanképpen, hogy a rodli-
zőknak a jövőre létesítene elegendő
rendes rodli-pályát!

A ref. tanítónőképző legkö- zelebbi kulturmunkája.

Azok, kik a ref. kollégium ősi
falai közé beköltözött ref. tanítónő-
képző érdeklőre kívül állanak, nem
igen tudják, hogy a nőképző növendé-
keinek teati és lelki kiképzése mellett,
az intézet vezetője mi y nagy gond-
dal örkődik azon, hogy régi jó birne-
véhez méltóan az ifjúságot olyan mun-
kába is bevezesse, amelynek célja a
nagy nyilvánosság előtti fellépéssel a
kulturának szélesebb néprétegek között
való terjesztése, ápolása. Különösen
nagy jelentőségű ez a tanítónői pályára
készülő ifjúság között; hiszen egykor
maguknak is hivatásuk leund a gond-
jaisra bízott, szűkebb városi és falusi
társadalmakban ezt a gyönyörű mun-
kát folytatni.

Ezt elérendő, a nőképző igazgató-
sága eddigi nyilvános előadásai folyta-
tásaképpen most egyszerre három

nagyszabású előadásra készül. Febr.
12 én elégia-estélyt rendez, amelyen
szabad előadások a magyar irodalom
jeles elégiaköltőit fogják ismertetni,
válogatott szavaltok és énekszámok
keretében. Február 26 án tornaüne-
pély lesz, amelyen a legújabb női
testedző rendszereket fogják szer- és
szabadgyakorlatok alakjában bemutatni.
Legszébbnek ígérkezik azonban a már-
cius 24 re tervezett színelőadás, ami-
kor Makkai Sándor dr. püspöknek
„Gyöngyvirág“ című gyönyörű gyer-
mek mesejátékát fogják az intézet nö-
vendékei pazar kiállítású díszletekkel
és ruhákban színpadra vinni, s amely
előadásra maga a szerző, a református-
sok nagytudományu, szeretett püspöke
is a legnagyobb valószínűség szerint
le fog jönni. Mindhárom előadásra már
most felhívjuk a nagyközönség szives
figyelmét.

Id. gróf Haller Janos.

Késéssel kaptuk a biztos értesülést,
hogy id. gróf hallerkői Haller János
v. b. t. t., Udvarhely, Háromszék-,
Maros Tordamegyék és Marosvásárhely
város egykori főispánja a már elmúlt
héten, 76 éves korában, Hevizen, hosz-
szas szenvedés után elhunyt. A régi
idők főurainak egyik tipikus, érdekes
alakja szállott vele sírba, aki először
több évtizeddel ezelőtt volt már a vár-
megye főispánja, azután ismét a há-
borut megelőző években. Erős egyéni-
ség volt, aki akaratának érvényt tu-
dott szerezni s emiatt többször keltett
maga körül viharos indulatokat, de elő-
kelő és feddhetetlenül tiszta egyéni-
ségével aztán le is tudta csendesíteni a
hullámokat. A közélettől már régebben
visszavonult s élete utolsó éveit sok,
a családjában történt szomorú, sőt tra-
gikus esemény keserítette meg. Halá-
lanak híre nálunk is vármegyeszerte
mély részvétet keltett.

**Az egyesülés országos ün-
nepnapja** január 24 ike. Ezt a na-
pot a f. evben is országoserte és vár-
megyékben is, a szokásos módon:
lobogók kitűzésével, istentiszteletekkel,
az iskolákban, intézetekben való al-
kalmi megemlékezésekkel és más ün-
nepsegekkel ünnepezték meg.

Halalozás. Kolosvári Ferenc
szobafestő, 57 éves korában, városunk-
ban, f. hó 23 ikán elhunyt. Nagy rész-
vét mellett temették.

**Adóvallomások beadásának
végző határideje január 31.** A
Magyar Part naprodaja ujmanesen
segedkezik a nyomtatványok kitölté-
sénél.

**Az egyszásalékos forgalmi
adó** atalánban való fizetésére meg-
devezészet f. hó 31 ig lenet kéremezul
az adóhivataloknál. Az engedélyért
folyamodók tultessék fel keresükben,
hogy hany munkással és saját, vagy a
főiek által hozott anyagból dolgoznak e?
Kozelebbi felvilágosítást ad a Magyar
Part naprodaja, noi kívánságra a kér-
venyt is díjmentesen elkészítik.

P. Boros Fortunát dr., szent-
ferencrudai atyát mely gyszert. Édes-
anyja f. hó 27 en Zetolákán elhunyt.
Temetése f. hó 29-en lesz.

Egyházi adókivetés. A hely-
beli református egyház kebltanácsa ez
uton is tudomására hozza az összes
híveknek, hogy az 1928. évi egyházi
adót kivetette és pedig azo ő szeg-
ben, mekkora az 1927. évi egyházi adó
volt. A kivetési lista 15 napu át köz-
szemlére van kitéve a lelkeszi hivatal-
ban. Aki terhesnek találja a kivetett
adót, ez időn belül írásbeli előterjesz-
téssel élhet a kebltanácschoz.

A Polgári Önképző Egylet
f. hó 29 én, vasárnap, deután 2 óra-
kor t. rija meg tisztújító évi közgyű-
lését. A közgyűlés iránt, tekintettel a
tisztújításra, nagy érdeklődés nyilván-
ul meg.

**Nyilvános nyugtázás és kö-
szönet,** mely szerint igazolom, hogy
ferjem elhalálozása alkalmából a Pol-
gári Kör temetési segélyegylete
9000 leut fizetett ki temetési segély-
képpen, mely összegnek a gyors és
pontos kifizetéséért ezuton is köszö-
net mondok az egyesület vezetőiségé-
nek *Oan Kolosvári Ferencné*

Szenzációs olcsó árak HIRSCH RUDOLF divatüzletében!

1 mt. valódi francia crep dechin selyem minden színben 780 leu.
Dús választék kelengye- és fehérnemű-vásznakban, ugyszintén asztalneműekben.

KÖZGAZDASÁG.

Az a nagy erőfezítés, amelyet az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület a varmegye gazdanevének egységbe tömörítése érdekében kifjt a gazdák körében a legteljesebb visszhangra talált. A vezetőséget a köznegek egymás után keresik meg előadások tartása céljából, ami élénk bizonyítéka annak hogy népünk már eszmái, s maga átárja kezébe venni sorsának intézését.

Ez így is van jól, ennek így kell lenni. V-gre rá kellett jönnie ezeknek a fejeknek arra, hogy így szétszóródottan, mint oldott keve esünk szét, de összefogva a köz érdekekben áldásos munkát f-jthetünk ki.

C odalatos hogy a mikor egy erő megmozdulás nyomán újabb gazdasági élet hajnalpirkadásának közeledtét érezzük, a varmegyei Gazdasági Egyesület komoly és a közjót szolgáló tevékenységét éppen azok nem akarják észre venni, akik mindenben és mindenkor szerelek fenne azt hirdetni, hogy minden gondolatuk mind-nem ér-zék-csak az általuk hön és csak is áíta uk szeretett székely népért van. Vagy annyira jelentéktelennek itélik a megmozdulást, hogy nem is tartják érdemesnek arról ha egy pár sorban is, megemlékezni? Vagy pedig attól félnek valán, hogy e megmozdulás és annak sikere az ő győzelmük meggyengítése lenne?

M ggyújtatásul megírhatjuk, hogy minket gazdasági megmozdulásunkban kizárólag és egyes egyedül a nép érdeke vezet, s mi tovább haladunk a megkezdett uton, még akkor is, ha bizonyos körök nem akarnak tudomást szerezni fáradszó munkánkról. De egyet az igazság érdekében meg kell j-gyeznünk, a népnek már egyszer annak tudására kell ébrednie, hogy vannak mas barátai is, nem csak azok, akik nagyhangu kijelentésekkel, gyűlölet szításával és kivihetetlen, sokszor a neveltségességig menő „népjóléti“ javas lataikkal akarják üres tarisznyáját minduntalan tele tölteni.

Mi a néptől nem kívánjuk azt, hogy politikai hitvallását a mi akaratunk szerint alakítsassa, mert mi, hála népünk vagy tomegi okos belátásának, tisztában vagyunk azzal, hogy népünk tudja, mivel tartozik saját fajának. Kivánságunk egyedül csak az, hogy felismerve a gazdasági egyesülés égetően nagy fontosságát, ma a teljes gazdasági letöröttségében, egyes-egyedül magára utaltságában igyekezék felismerni saját magában azt a nagy erőt, amely erőnek érdekében ha ősz-szefog, jövője nem lesz olyan semmi nyomot nem hagyó, mint a multban volt, s nem lesz oly sivár és vigasztalan, mint amilyen a jelene.

T-hát ne irjanak semmit a mi megmozdulásunkról; illetve irjanak, írják meg azt, hogy a „népnyuzok“, a „kiszakmányolok“ ujra munkába állottak, s te nép, székely nép, ne hallgass azokra, hanem vedd szentírásnak a népjóléti javaslatokat, s tanulj meg jobban gyű ö-ködni, vess meg iskolát, egyházat, leggyogyobb gondod az legyen, hogy csendes faludba a beke, a szeretet ne költözhessek be, ne legyen ott otthona . . .

Felhivatnak mindazok, akik a folyó év tavaszára szup r-foszfát-műtrágyát akarnak rendelni, hogy igényüket a mi irottnál sürgősen jelentsek be, mert célnak az, hogy a műtrágya már febr. 20—25-ig feltétlenül megérkezék.

A métely a juhállományban sűrűn szedi áldozatait s a gazdák egyre-ze meg ma sem gondol a gyógykezelésre. M-g nem késő, gondoja meg minden gazda, hogy saját magának a legnagyobb elensége ha a juhai gyógykezelésénél a Dystolt nem használja.

Piaci árak (a megváltozott heti vásári nap miatti csekély felhozatal mellett): A buza: 140—145, rozs: 110—115, zab: 55—62, teengeri: 82—86, burgonya: 20—25 leu vékánként. Varró Elek.

Nyílttér.

E rovat közleményeiért a szerkesztő nem vállal felelősséget.

Erölködik Vásárhely

cím alatt cikket közöl a Hargita jan. 19-iki (3) száma László Dénes névalírásával. A cikk azonban nem az ő agyában született meg. Hogy ki rejtőzik az ő pokróca alatt, az mindenki előtt világos. Mert László ur még tiz szót sem tud úgy kimondani, hogy azok egymással összefüggésben legyenek pedig ő (?) már több ízben csipkelődött a Hargita hasab-jain, amit mi nem akartunk észrevenni. Mire ő többször megismételte díszes munkáját. Mire azt-n mi is egy gyöngye tiszaurással feleltünk az Épitők Lapjában s mikor ő látta, hogy mi is élünk, összefutotta a hatóságokat, hogy lassak, ez a Dobos műve. És hogy ez nem bizonyult elégségre arra, hogy lávára, vagy a dofanái börtönbe vigyenek, a Hargitához me nekült és ott is tőmutatta a tiszaurast. Na hat nem is kellett egyéb, partfogasba is vették, mert hisz jön az új választás és kell az ilyen készséges demagog.

És jött az új támadás, hogy megjelent a „kommunisták“ Épitőmunkás, „mert azt hiszi hogy az új év csodát fog művelni. De csodóltak a hatalmasok! és, igazan van, csodóltunk mi is. Mert azt hittük, hogy László Dénes és Pasztor Janos, a két megtestesült becsület le fognak számolni azzal a pénzzel, amit magukkal vittek tőlünk. De ők többszöri fősóliásra sem tették így hat a halottak közbörgése sem használt. És hogy a László 52-en jöttek össze, ez szép szám. De miért sikerült csak 17 embert megmenteni? És mitől mentettek meg? Talán beíratta az antia-koholista klubjába? Mert csak így értem megmentve őket. És még azt mondja hogy mi félünk? Mitől? Tőlen fordítva, magok félnek mert hisz mi az osztályharc alapján maradtunk. Míg magok, 17 gyszavítók, az elől menekültek. És hogy azt taitaná a mi katekizmusunk, hogy a lopas nem bön „mert az illető csak azt viszi magával, amire szüksége van?“ De akkor miért vitték magukkal a mi pénzüket? Vagy azt hiszik, hogy ez a magantu ajdon es ez szent? De majd ezért a pénzéért a törvényességben is le számolunk. És hogy büszke a hazára. Birony ritka szerencse, hogy hszárnak mondhatja magát. Maga isszadte érte? Ugy tudom ő ö költe. És hogy a földosztásból is kimaradtak? Hát honnan akar-nk földet adni, ha itt a maganjog szent? Vagy megint kapar-ni akar, hat ez a II. internacionale programja? Szegények, pedig nászuk is van! És most mi mondjuk, ne erőszakoskodjanak, mert úgy járnak, mint Kolozsváron. A szemükbe vagják, hogy ne kész csoportokat rombojanak szíjjel, hanem ujakat alakítsanak. De magának ez magas. És hogy kollektivizációs itt még nem volt, ez is a maga szegénye. Mert mig azon törte a fejét, hogy széttepje a csoportot, addig meg köthették volna s hogy mindenki megkapta a beret, érdeme szerint, ez látszik magan. Mert mikor még munkas volt, lattam, amint a Kü küllöbki mentegette ki a b-ile fuladt jégdarabokat és asszini vitte Szegény, mesterséget nem tanult napzámások sovárg szemekkel nésték, hogy evezte silany keresetüket. És arról tanuskodik, hogy nyáron jól meg volt fizetve. S hogy akad e ki ezek után is nekünk higgyen, könnyű lesz megállapítani. És a Hargitát is szidtuk? Hsz László urról volt szó! Avagy a Hargita van a László ur pokróca alatt? Félek, hogy vékony takaró lez a Hargita ré-szere és megfázik alatta. S hamarabb pusztul el, mint ahogy gondolja. És hogy a Hargitanak köszönhetjük a jogi személység elismerését? Ki tehet arról, hogy László ur nem tudta, hogy a hozzá küldött iratokkal mit csináljon, hat ezért a központ a bűnös? Nem! De ha mégis tett va-amit, ha-asak is vagyunk érte! Egyben azonban bizonyosok lehetnek, nekünk a mi ügyünk szent és ha százszor elbukunk, százszor is felállunk, új kortét téve villanyl-mpankba s annak fényéi ha támas léptekkel haladunk a cél felé. Nem tördöve azzal, hogy a világra szóló Hargita új-ság fog e megszűnni előbb vagy a „kommunisták“ Épitő Munkás? László urnak még csak ennyit, őrizze tőlünk a fejét, mert az a sok, lopásból élő kommunista (?) ki fogja lopni a viwet a fejből s az, mint üres, kormányozhatatlan lufiballon fog fölszállni a lev-gőbe s Amsterdám helyett Moszkv-ban száll le. Ré-szünkről az ügyet befejezettek tekintem, mivel a sorokért nem László ur fizet.

1928. I. hó 14-én.

Dobos Ferenc, cipész-munkás

Állado a Könyvnyomda Beszvetársaság Odorheiu—Székelyudvarhely

Eladó modern lakás, Str. M. Viteazul (Király utca) 27 sz. Négy szoba, teli, nyári konyha, előszoba és pince; előrészn fenyves, hatsó részén gyűmölcsös-kerttel. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal.

Az odorheiu határban

9 hold föld (fale szántó, fele kaszáló) részes művelésre, vagy haszonbérbe kiadó.

Értekezni Árpád-u. 3 sz. a. lehet.

A Székelyudvarhely városi Birtokossági Tanácsról.

6—1928. szám.

Hirdetmény.

A Székelyudvarhely városi birtokosság f. évi március hó 4-ikén d. u fél 3 órakor a Barkóczy féle vendéglő helyiségében

közgyűlést

tart, melyre a birtokosok tisztelettel meghívának.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jelentés a lefolyt évről.
3. Az 1927 évi számadások előterjesztése, elfogadása és a felmentvény megadása.
4. Az 1928 évi költségvetési előirányzat megállapítása.
5. A közgyűlést két nappal megelőzőleg az elnökséghez beadott indítványok tárgyalása.

Ha a birtokosok határozatképes számban nem jelennek meg, a március 11-én, ugyancsak fél 3 órakor a Barkóczy-féle vendéglőben megtartandó közgyűlésen megjelenő tagok, számukra való tekintet nélkül, határozatokat a fenti ügyekben.

Odorheiu, 1928 január 26.

Hlatky Miklós, Schwarz Mihály, birt. elnök. birt. jegyző.

Lisztüzlet

vezetésére alkalmas kisasszonyt február hó elsején belépésre felvesszék. — Cim a kiadóban

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű gazdaközöniséget, hogy a nagy pénzühályra való tekintettel ismételtlen megkezdem az általam kezített és elismertem legjobb minőségű lós erszámokat, megfelelő garancia mellett, részletfizetésre is árusítani. Tehát mielőtt a nagyérdemű gazdaközöniség szükségletét bezereszne, tekintse meg raktáromat, hol mindenfajta lószerszámot úgy késszen, mint rendelkezésre kaphatók.

Javításokat jutányosan és pontosan eszközölök.

Tisztelettel;

Szöke István

szijgyártó.

Odorheiu, Strada Principesa Elisabeta (Bathien uic.) 49.

Önkéntes házárverés.

A Bathory utca 16 szám alatt levő Vízhályó féle ház f. évi február hó 8 án délelött 11 órakor. vagyön közöniség megszűntetése céljából, ön-kéntes árverésen el fog adatni. Az árverés dr. Sebesi Ákos ügyvédi irodájában lesz, ahol a részletes árverési feltételek is megudhatók.

Eladó

a város szélén levő 2 szobás, konyhás, pincés lakás, gazdasági épülettel, gyűmölcsös kerttel és közvetlen mellette 7 hold szántó és kaszálóval. Ugyanott 20 szekér prima minőségű széna is eladó. — Felvilágosítást a „HANGYA“-szövetkezetben (régi ref. kollégiumépület) adnak.

Corpul Portareilor Tribunalului Odorheiu.

Nr. 3448—1927 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul por-ărel prin aceasta publică că în baza deciziei Nr. 2465 și Nr. G. II. 1135—1927 a Judecării oriei din Odorheiu în favorul reclamanților Huiu Jozsef repr. prin avocatul Dr. Jodai G. pentru facarea creanței de 1000 Lei și accesorii se fixază termen de licitație pe 8 Febr. 1928 orele 15 la fața locului în M-reștii unde se vor vinde prin licitație publică judiciară Ura mașina de cusut în valoare de 10000 Lei. In caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretenziunea care e de încassat face 1000 Lei capital, dobânzie cu 11%, scotind din 23 Iunie 1926 iar speșele până acum stabilite de 1180 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost ex-cvate și de alții și acestia și ar fi căștigat dreptul de acoperire licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. LX : 1881. §. 192.

Odorheiu la 19 Ian. 1928.

Bălășescu por-ărel.

Corpul Portareilor Tribunalului Odorheiu.

No 18—1928 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul por-ărel prin aceasta publică că în baza deciziei Nr. 566 și Nr. G. 6509—1927 a Judecării oriei din Odorheiu în favorul reclamanților Cristea Gyorgy repr. prin avocatul Dr. Jodai G. pentru facarea creanței de 5000 Lei capital și accesorii se fixază termen de licitație pe 7 Febr. 1928 orele 12 la fața locului în Odorheiu unde se vor vinde prin licitație publică judiciară mobile de casa în valoare de 4700 Lei. In caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretenziunea care e de încassat face 5000 Lei capital, dobânzie cu 11%, scotind din 19 Ian. 1927 iar speșele până acum stabilite de 1363 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost ex-cvate și de alții și acestia și ar fi căștigat dreptul de acoperire licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. LX : 1881. §. 192.

Odorheiu, la 13 Ian. 1928.

Bălășescu por-ărel.

Corpul Portareilor Tribunalului Odorheiu.

Nr. 2785—1927 port.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul por-ărel prin aceasta publică că în baza deciziei Nr. 2605—1924 și Nr. G. II. 3109—1927 a Judecării oriei din Odorheiu în favorul reclamanților Gido István repr. prin avocatul Dr. Kassay F. István pentru îndestulirea de 1000 Lei și accesorii se fixază termen de licitație pe 31 Ian. 1928 ore 15 p. m. la fața locului în comuna Vărfu unde se vor vinde prin licitație publică judiciară Ura vaci de 5—6 ani în valoare de 6000 Lei. In caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Pretenziunea care e de încassat face 1000 Lei capital, dobânzie cu 12%, scotind din 17 Iunie 1927 iar speșele până acum staverite de 5125 Lei.

Intrucât mobilele cari ajung la licitație ar fi fost ex-cvate și de alții și acestia și ar fi căștigat dreptul de acoperire licitația prezentă este ordonată și în favorul acestora în senzul art. LX : 1881, §. 192.

Odorheiu, la 15 D c. 1927.

Bălășescu por-ărel.

Értesítés.

A nyomasztó pénzhiány arra készletelt, hogy raktáromon levő kitűnő minőségű bel- és külföldi szöveteimből egykori, jó hírnevű szabászommal gondos, pontos kivitelben jó és olcsó ruhákat készíttessek. Minden öltöny, kabát, raglán, vagy britses-nadrág kitűnő szabással, kifogástalan kidolgozással készült. Egyszeri vásárlás meggyőz mindenkit, hogy kész ruháim, amellelt, hogy nagyon olcsók, kiváló gonddal és izlésesen, jó szabással készültek. Raktáron tartok továbbá gypjuszöveteket, rőtös, kötött, rövid árnyak, vásznaikat és siffonokat, sapkákat, bőr-ridikülőket.

LÖBL

Strada Principesa Elizabeta 13.
(volt Bethlen-utca.)

Judicãoria în xã Odorheiu.

No. P. 2347—1927/2.

În numele legii.

În cauza penalã pândinte contra lui Bela Koréh pentru delictul de injurie judicãorie Odorheiu ca instauã penalã a dat în sediã sa publicã fiutã în ziua de 8 Decembrie 1927 la care au luat parte Dr. Nicolae Földes ca judicãtor și Alexandru Szabó ca grefier și la care am mai fost de față Francisc Vajda ca acuzator privat, reprezent. lui și port. acuzatului în fine adv. Dr. Stoian Victor ca apãtor, asupra cuzei rãdicã de acuzator privat dupã ascultarea atã a acuzãrei, cat și a apãrei.

Sentinãa

urmãtoare:

Acuzatul cu numele Bela Koréh de 45 ani de profesie preot ref. și actualmente domiciliat în Vasileni e vinovat de delictul de injurie prevãut de §-ul 2 al legii XLI din anul 1914, care delict acuzatului a sãvãsit prin faptul, cã în ziua de 2 August 1927 l-a apostrofat pe acuzatorul privat cu expresii injurãtoare.

Judicãoria condamnã pe acuzat pentru aceastã faptã în baza §-ului 4 al legii XLI din anul 1914 și cu aplicãrea art. 91 Cp. la lei 1000 (o mie) amendã, dar suspendã executarea amenzii pe un termen de încercãre de 3 ani în baza §-ului 1 al legii XXXVI din anul 1908.

Conf. art. 489 Pp. acuzatul e dator sã pãteascã acuzatorului privat suma de lei 500 cu titlu de cheltueli advocatiale și anume în 15 zile dela data când sentinãa va rãmâne definitivã și sub sancãiunea de ar fi urmãrit pentru plata acestei sume conf. legii de urmãrire în caz de neachitare.

Depune publicarea sentinãei de față într'un ziar din localitate pe cheltueli acuzatului.

Motive:

Acuzatul a sãvãsit faptã ce i-se imputã și aceastã mãsurare constituie o probã suficientã pentru faptul, cã acuzatul a comis infracãiunea de scrisã în partea dispozitivã.

Fapta sãvãsitã de acuzat în aceste conditii întruneste elementele constitutive ale delictului de injurie prevãut de §-ul 2 al legii XLI din anul 1914. În speãã instanãa n'a constatat în favoarea acuzatului vreã cauzã de neculpabilitate, sau de stingerea puibilitãtei, prin urmãre a trebuit sã i constata vinovãtia și sã i aplice pedeapãã prevãzută de legea XLI din anul 1914.

La fixarea cuantumului pedepsei, instanãa a apreciat ca circumstanãa ușurãtoare în favoarea acuzatului faptul cã a nãrurisit comiterea faptului și ca a încercat sã deã satisfacãia acuzatorului afarã de judicãorie.

Suspendarea executãrei pedepsei e motivã în cazul de față prin faptul, cã relaãiunile individuale și condiãiunile de viaã ale condamnatului meritã o considerãune specialã, și pentruã nu existã în speãã nici una dintre cauzele fãsurate în §-ul 2 al legii XXXVI din anul 1908 care sã împiedice suspendarea executãrei pedepsei.

Celelalte dispoziãii sunt întemeiate pe taxele de lege citate în partea dispozitivã a sentinãei.

Odorheiu, la 3 Decembrie 1927.

(ss) Zayzon (ss) Dr. Nic. Földes
grefier. judecãtor.

Jó csalãdból való fiut tanulónak felvesza Dragomán-cég.

Bethlenfalvi birtokomat

értékes cementipari berendezéssel, vagy anélkül, gabonakereskedéssel és ahhoz való raktárakkal együtt olcsó áron eladom. Dr. Kisléder Fels Ákos.

Corpul Portãreilor Tribunalului Odorheiu.

Nr. 10—1928. port.

Publicaãiune de licitaãie.

Subsemnatul portãrel prin aceasta publicã cã în baza deciziei Nr. 4754 și Nr. G II. 6382—1926 a judecãoriei din Odorheiu în favorul reclamantului Steinfeld și Comp repr. prin

advocatul Dr. Jodã G pentru incasarea creanãei de 7170 Lei și accesorii se fixeazã termen de licitaãie pe 10 Febr. 1928 orele 11 la faãa locului în Odorheiu unde se vor vinde prin licitaãie publicã judiciarã meșterii fierre, sobe din fier în valoare de 162000 Lei. În caz de nevoie și sub preãul de estimare.

Pretenziunea care e de încasat face 7170 Lei capital, dobãnzile cu 12% socotind din 20 Apr. 1927 iar speșele pããã acum stabilite de 2067 Lei.

Intrucã mobilele cari ajung la licitaãie ar fi fost executate și de alãii și acestia și ar fi câștigat dreptul de acoperire licitaãie prezentã este ordonãã și în favorul acestora în senzul art. LX. 1881 § 192

Odorheiu, la 13 Ian. 1928.

Bãlãsescu portãrel.

Parajdon egy 10 holdas belsőség (5 szobás lakással, jól bevezetett fűszerüzlettel) és 137 hold külső birtok eladó. Bővebbet a kiadóhivatal!

Corpu. Portãreilor Tribunalului Odorheiu.

No. 334—1928 port.

Publicaãiune de licitaãie.

Subs moatul portãrel prin aceasta publicã cã în baza deciziei Nr. 40—1924 și Nr. G II. 7609—1927 a Judecãoriei din Odorheiu în favorul reclamantului Vãt. lui Mihálykó Albert repr. prin avocatul Dr. Jodã G. pentru incasarea creanãei de 17865 Lei și acc. se fixeazã termen de licitaãie pe 7 Febr. 1928 ora 16 la faãa locului în comuna Sãu Mare unde se vor vinde prin licitaãiune publicã judiciarã 1ã care de lemã douã junci, 3 st. lemã, 3 care fãã și 30 oi în valoare de 21300 Lei. În caz de nevoie și sub preãul de estimare.

Pretenziunea care e de încasat face 17865 Lei capital, dobãnzile cu —% socotind din — iar speșele pããã acum stabilite de 3091 Lei.

Intrucã mobilele cari ajung la licitaãie ar fi fost executate și de alãii și acestia și ar fi câștigat dreptul de acoperire licitaãie prezentã este ordonãã și în favorul acestora în senzul legii LX 1881 § 192

Odorheiu, la 25 Ian. 1928.

Bãlãsescu portãrel.

Eladó cséplő garnitúra, részletfizetésre is, jótállás mellett.

Garabás János

Butor-raktáros Odorheiu. Bul. Regele Ferdinand 27

A kamatláb leszállítása következtében olcsó kölcsönöket folyósít az

Egyesült Ipar- és Jelzálogbank székelyudvarhelyi fiókintézete.

Corpul Portãreilor Tribunalului Odorheiu.

Nr. 12—1928 port.

Publicaãiune de licitaãie.

Subsemnatul portãrel prin aceasta publicã cã în baza deciziei Nr. 20817 și Nr. G II. 7428—1927 a judecãoriei din Odorheiu în favorul reclamantului Societãte de importate repr. prin avocatul Dr. Jodã Gabor pentru incasarea creanãei de 2840 Lei și accesorii se fixeazã termen de licitaãie pe 11 Febr. 1928 ora 12 la faãa locului în Odorheiu unde se vor vinde prin licitaãie publicã judiciarã bumbac, lumini, fãine și sfoara în valoare de 6800 Lei. În caz de nevoie și sub preãul de estimare.

Pretenziunea care e de încasat face 2840 Lei capital, dobãnzile cu 12% socotind din 28 Nov. 1927 iar speșele pããã acum stabilite de 1480 Lei.

Intrucã mobilele cari ajung la licitaãie ar fi fost executate și de alãii și acestia și ar fi câștigat dreptul de acoperire licitaãie prezentã este ordonãã și în favorul acestora în senzul art. LX.: 1881, §. 192.

Odorheiu, la 13 Ian. 1928.

Bãlãsescu portãrel.

Zongorát bérbe keresek.
Cim a kiadóhivatalban.

Amatőr-fényképezők!

Kérjék képes árjegyzékemet fényképezőgépekről és hozzávalókról. Eredeti gyári árak. Szétküldés egész Románia területén.

POLITZER fotóáruház, Careii-Mari.

Alapított 1896 évben.

Székely János

Bul. Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 16 szám.

Modern butorok:

hálószoba, ebédlő, szalonszobák legelőnyösebb árak mellett készíttetnek. Hitelképes egyéneknek részletre is.

Friss tea-vaj Hirsch Ignácnál.